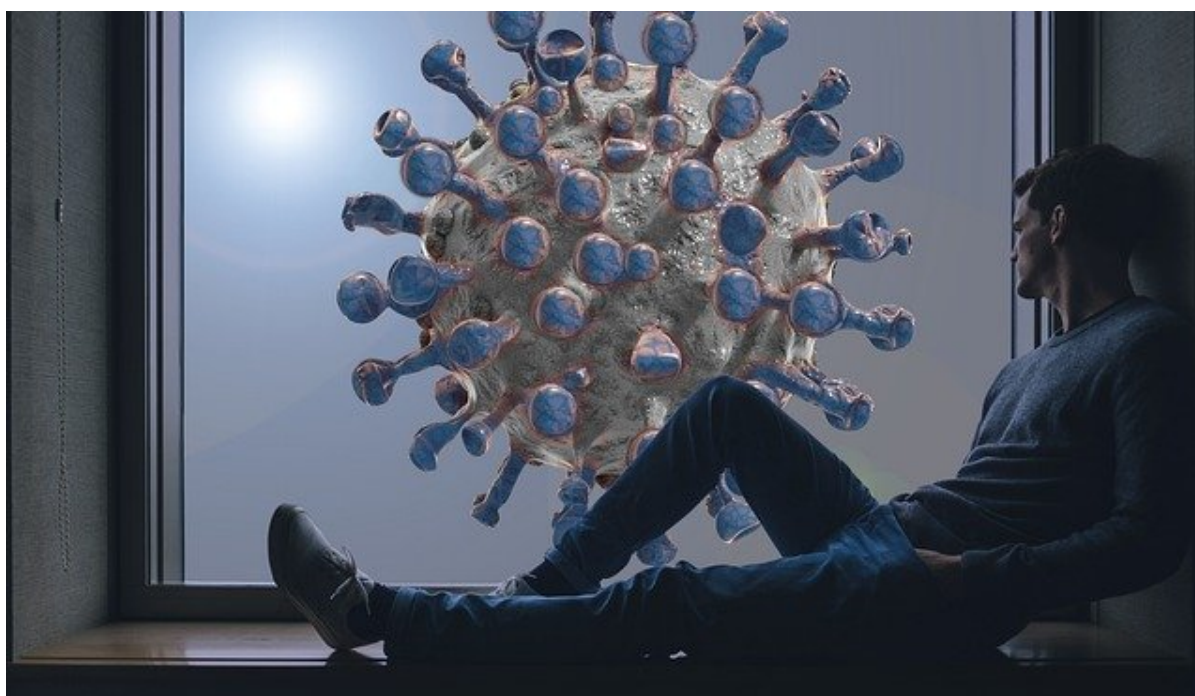

Najdôležitejšie je udržať príjem firiem a občanov

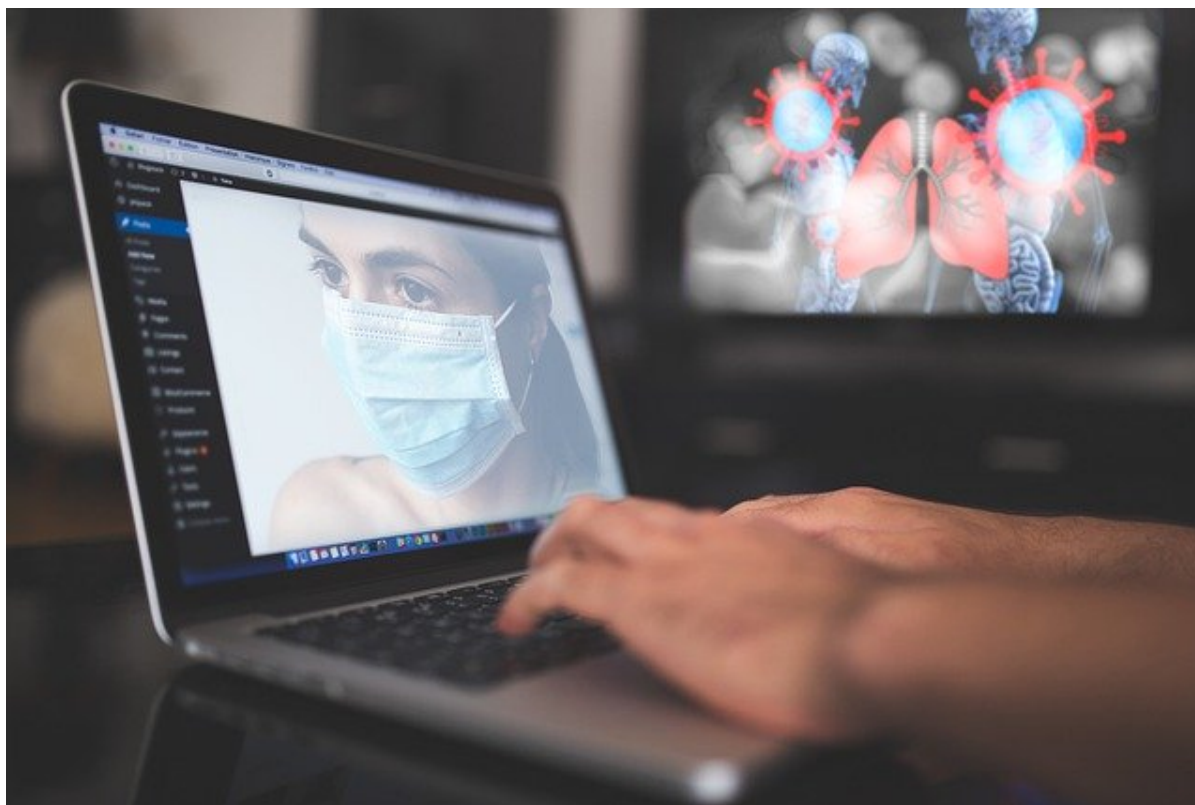
O opatreniach následne rozhodne vláda a časť bude musieť schváliť parlament. Cieľom má byť pomoc firmám a podnikateľom s cash-flow a udržanie zamestnanosti. V čo najväčšej možnej miere majú byť použité prostriedky z eurofondov. Európsky parlament schválil presun 37 mld. eur zo štrukturálnych fondov na pomoc v boji proti koronakríze a Komisia dala členským štátom veľkú slobodu v rozhodovaní o tom, ako peniaze využijú. Predpokladá sa, že peniaze pôjdu hlavne na zdravotnícke vybavenie a podporu malých a stredných podnikov. Je možné napríklad preplatiť straty, ktoré vzniknú reštauráciám.

Je dôležité, aby tieto konkrétne vládne opatrenia prišli čím skôr, pretože v medzičase, pokiaľ vláda povie, čo plánuje robiť, prichádzajú tisícky ľudí o prácu z dôvodu neistoty na strane zamestnávateľov.

V prieskume Podnikateľskej aliancie Slovenska viac ako polovica podnikateľov uviedla, že ak budú súčasné obmedzenia trvať dlhšie ako jeden mesiac, bude ohrozená existencia ich firmy. Keďže tržby sa mnohým utlmili v podstate zo dňa na deň, väčšina čerpá rezervy, obmedzila investície aj nákup bežných tovarov a služieb. Najviac zasiahnutým je sektor služieb – predovšetkým reštaurácie, pohostinstvá a ubytovacie služby – hlavne preto, že v prípade obnovenia fungovania trhu nebude ušlý dopyt kompenzovaný (spotrebiteľ nebude „dobiehať“ napr. stravovanie v reštauráciách).

Podľa analýzy Finstatu pôsobí na Slovensku 15 660 firiem priamo ohrozených koronavírusom (ich súhrnné ročné tržby sú na úrovni 8,7 mld. eur). Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov nefigurujú v analýze medzi priamo ohrozenými firmami, ale keďže početne najviac zastúpené ohrozené firmy sú pohostinstvá, jedálne (reštaurácie) a súvisiace služby, pokles ich obratu bude mať priamy dopad aj na prvovýrobu. Najviac ohrozených spoločností (4339, 28%) sídli v okresoch Bratislavy, pričom ich ročné tržby tvoria spolu 5,5 mld. eur (62% z celkových tržieb ohrozených firiem). Čo sa týka počtu ohrozených firiem, najpočetnejšou skupinou podľa SK NACE sú po službách pohostinstiev, jedálňach a súvisiacich službách aj hotelové a iné ubytovanie, kadernícke a kozmetické služby, služby týkajúce sa telesnej pohody, zábavné a voľnočasové aktivity. Ďalšou významnou oblasťou je doprava (pozemná, letecká, lodná) a cestovanie (cestovné kancelárie a agentúry, taxislužba). Ďalej tiež prevádzky súvisiace so starostlivosťou o deti, športom, kultúrou a rekreáciou.

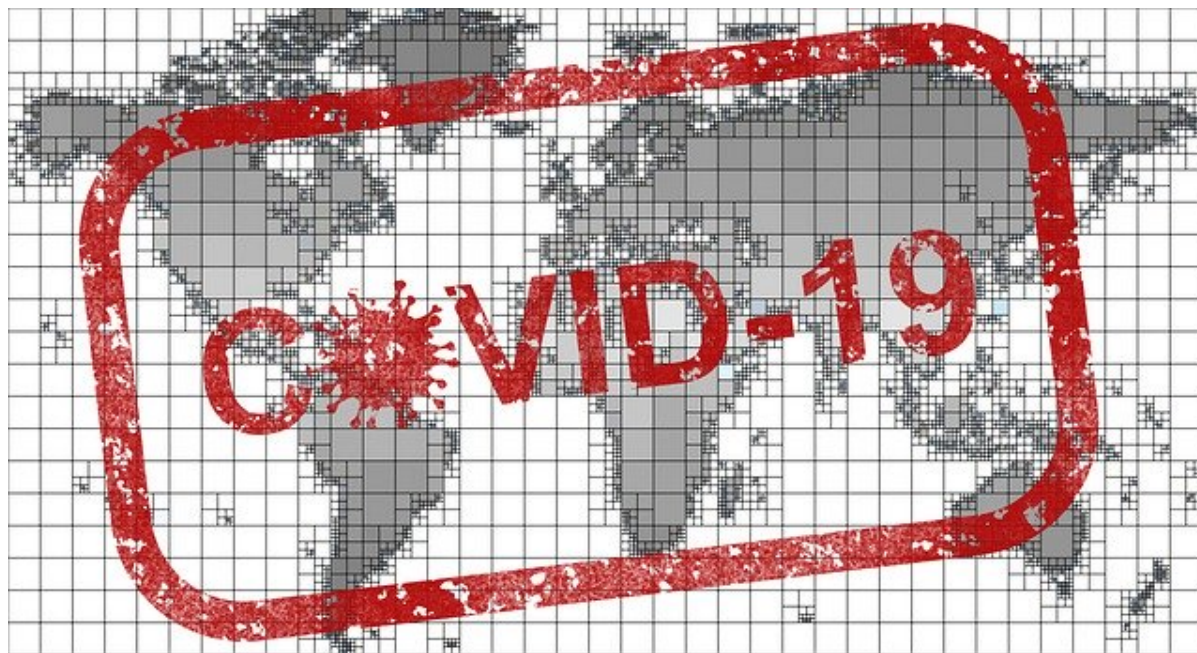

Prioritou vládných opatrení musia teraz byť po systéme zdravotníctva malé a stredné podniky a trh práce. Zvlášť bude treba pomôcť živnostníkom, ktorí nemajú nárok na nezamestnanecké dávky. Ide často o živiteľov domácností, ktorí v mnohých prípadoch zamestnávajú rodinných príslušníkov. Slovenský živnostenský zväz požiadal vládu o kompenzáciu príjmov SZČO a o príspevok na úhradu miezd ich zamestnancov, ktorým teraz nemôžu pridelovať prácu. Zopakoval aj svoje pôvodné požiadavky na odklad odvodov a daní pre SZČO, odpustenie odvodov a daní pre zamestnancov či poskytnutie preklenovacích bezúročných pôžičiek na prevádzkové náklady so splatnosťou minimálne dva roky a s odloženým začiatkom splácania istiny.

V iných krajinách už vlády svoje programy predstavili a opatrenia sú si podobné. Ide jednak o štandardné „dopytové“ opatrenia ako rozšírenie úverovej kapacity či navýšenie likvidity na trhu, ale tiež o „neštandardné“ nástroje ako preplácanie časti miezd či odklad daní.

V Spojenom kráľovstve bude vláda s cieľom chrániť pracovné miesta prvýkrát v histórii preplácať mzdy. Podniky a organizácie budú môcť požiadať o zdroje na financovanie miezd tých zamestnancov, ktorí v dôsledku bezpečnostných opatrení nepracujú, ale neboli prepustení. Mzdy budú preplácané do výšky 80%, resp. 2500 libier mesačne (tesne nad mediánom mzdy). Bez tohto programu, ktorého náklady sú odhadované na 78 miliárd libier, by sa podľa výpočtov nezamestnanosť vyšplhala na 8% (jeden a pol milióna ľudí bez práce). Program - zatiaľ ohlásený na tri mesiace s možnosťou predĺženia - bol ohlásený pár dní na to, ako vláda predstavila záchranný balík pre firmy v hodnote 350 miliárd libier. Na pomoc s cash flow majú firmy odloženú platbu DPH za druhý štvrtrok so splatnosťou do konca finančného roka (marec 2021), čo podnikom umožní - spolu s opatrením na preplatenie miezd zamestnancov - zaplatiť dodávateľom a zachovať pracovné miesta. Pre samostatne zárobkovo činné osoby je posunutá splatnosť daní do januára 2021. Vláda plánuje vložiť 7 miliárd libier do systému sociálneho zabezpečenia na pomoc približne štyrom miliónom domácností. Zvýši sa tzv. „universal credit“ (zjednodušená sociálna dávka) a daňová odpočítateľná položka. K sociálnej dávke budú mať prístup aj samostatne zárobkovo činné osoby - avšak len na úrovni nemocenskej dávky, a preto mnoho z nich bude aj naďalej čeliť vážnym príjmovým problémom, keďže z 80%-ného preplácania

mzdy sú vynechaní. Vláda tiež rozšírila na 12 mesiacov bezúročnú úverovú schému pre podniky, ktoré museli prerušiť svoju činnosť.

Ďalej napríklad v USA chystajú hotovostné platby občanom a v Dánsku bude vláda preplácať 75% miezd. Francúzsko so svojim silno regulovaným trhom práce umožní dočasne prepusteným zamestnancom poberať dávku v nezamestnanosti vo výške 84% ich miezd a zamestnávateľa majú povinnosť pracovné miesta pre nich držať. Taliansko - nateraz najviac postihnutá krajina - tiež predĺžilo lehotu na zaplataenie daní a zaviedlo subvencie miezd. Vláda pracuje na záchrannom balíku opatrení pre sektor turizmu a ďalšie, ktorých sa epidémia najviac dotkla. Portugalsko zväčšilo objem úverovej linky pre firmy, Írsko 3,1-miliardový ekonomický stimul.